

La puce, athlète complet

En plus des parasites internes, l'homme est aussi l'objet des attentions de nombreux parasites qui vivent « sur » lui. La plupart sont de véritables vampires. Les puces comptent parmi ces créatures indésirables. On en a répertorié plus de 150 sortes, rien qu'en Europe. Toutes ne s'acharnent heureusement pas sur l'homme.

L'illustration (en haut à gauche) représente la puce considérablement grossie. Elle mesure à peine 2 1/2 millimètres.

La puce n'est pas particulièrement belle. Elle ne possède pas d'ailes mais peut effectuer des bonds remarquables. Sans effort particulier, la puce peut faire un saut en hauteur égal à deux ou trois cents fois sa propre longueur. L'homme, même le meilleur athlète, n'est donc comparativement qu'un balourd qui ne réussit qu'à grand-peine à sauter un peu plus haut que sa propre taille. S'il possédait la puissance de la puce, il réussirait à atteindre d'un seul bond l'étage supérieur d'un gratte-ciel (illustration en haut à droite).

La puce ne séjourne pas constamment sur celui qu'elle a choisi comme victime. Il suffit qu'elle puisse se rassasier de son sang. Elle pond ses œufs dans des coins poussiéreux, entre les fentes de planchers ou autres endroits propices. Les œufs donnent naissance à des larves qui ressemblent à des vers et se nourrissent de déchets de toutes sortes. Elles se métamorphosent enfin en puces.

Dans les tropiques vit une espèce voisine de la puce commune de nos régions. On lui a donné

le nom de puce de sable. La femelle adulte s'incrute dans la peau, surtout dans la peau du pied (en bas à gauche), jusqu'à ce que seule une infime partie du corps reste apparente. Les puces de sable se développent alors jusqu'à atteindre la grosseur d'un pois. A ce moment, l'épreuve devient douloureuse pour la victime, car le parasite a l'idée saugrenue de se nicher souvent sous les ongles du pied. Le corps monstrueusement grossi de cet animal ne permet plus de deviner que l'insecte est apparenté à la puce commune.

La puce de sable est un exemple typique de parasite externe, se transformant progressivement en parasite interne. Elle conserve une petite communication avec le monde extérieur. D'autres insectes, par contre, pondent leurs œufs dans la peau de leur hôte et leurs larves se fraient un chemin jusqu'au plus profond des tissus où elles se développent.

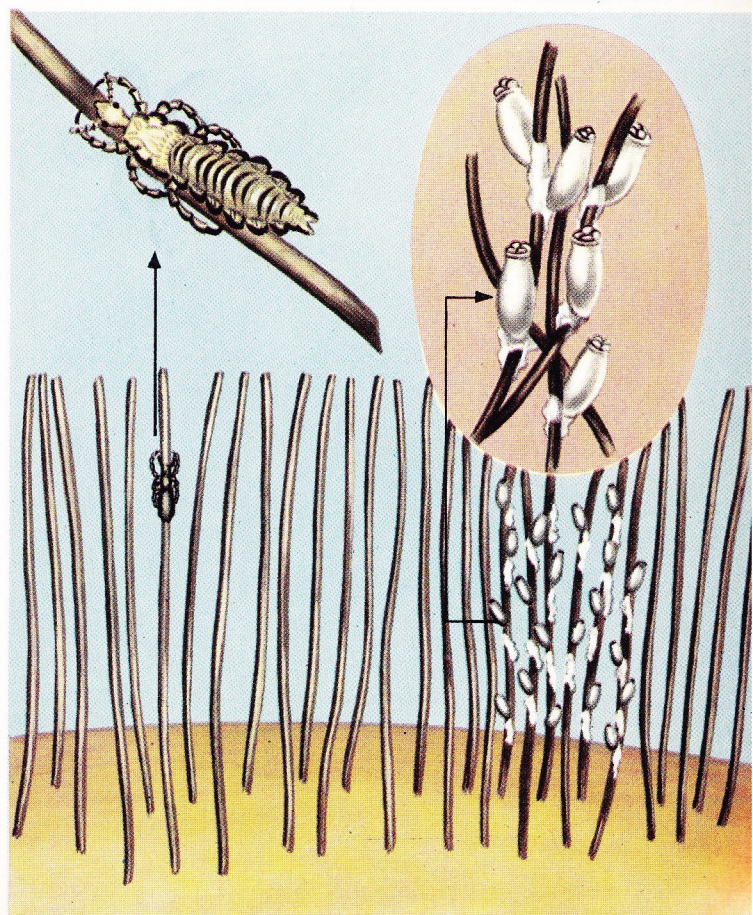
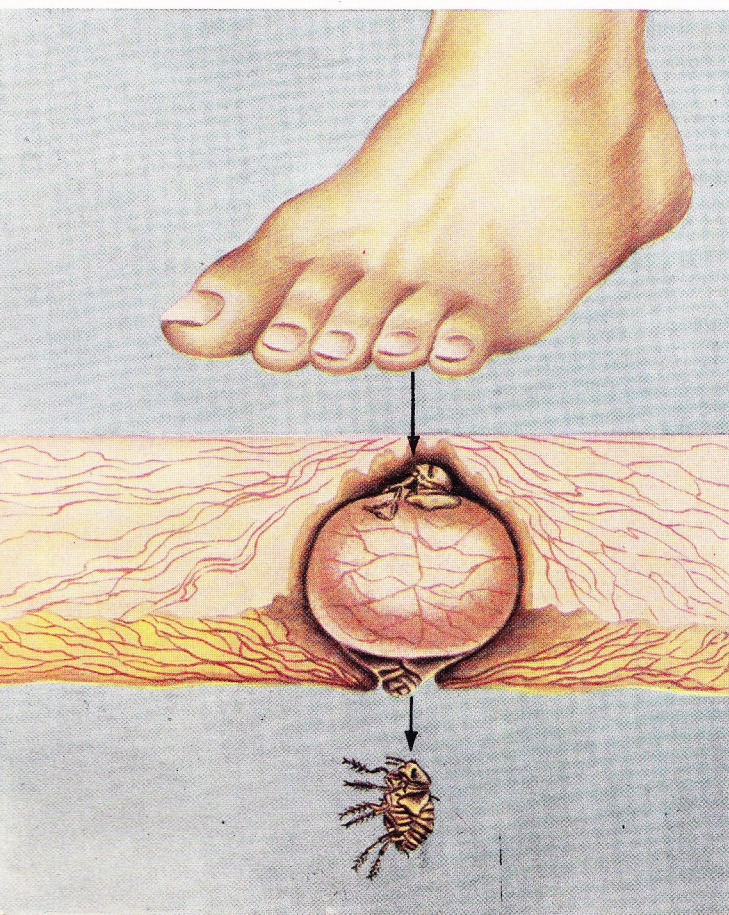
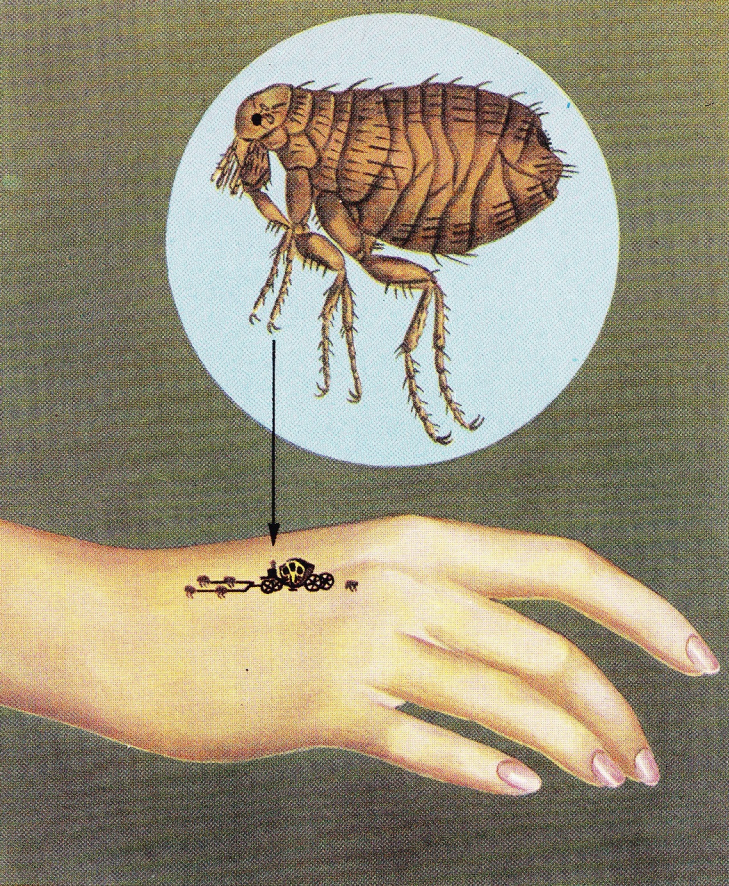
L'homme est également la victime de trois espèces de poux. Celle qui choisit les cheveux de l'homme comme refuge de prédilection est la plus connue et sans doute aussi la plus répandue. Le pou ne vole ni ne saute, mais il est bon grimpeur et possède de solides pinces qui lui permettent de s'accrocher aux cheveux. Ses œufs sont fixés aux cheveux par une matière gluante (illustration, en bas à droite). Dès leur éclosion, les jeunes poux se nourrissent de sang humain. Contrairement à la puce, les poux vivent toujours sur leur victime.

En haut à gauche : puce considérablement agrandie, et puces savantes sur une main.

En haut à droite : performances de l'homme et de la puce.

En bas à gauche : puce de sable pénétrant dans la peau.

En bas à droite : pou et œufs de pou sur les cheveux de l'homme (fort grossissement).



ZIJ DIE DE MENS "BEVOLKEN"

II

De mens wordt ook nu en dan eens "bevolkt" door parasieten, die niet in, doch wel op hem leven. Meestal zijn zij ware bloedzuigers. De vlooiën behoren tot die onsympathieke schepsels en de dierkundigen hebben in Europa alleen al ruim 150 verschillende soorten geteld. Gelukkig hebben die het niet allemaal op de mens gemunt. Zoogdieren en vogels hebben hun eigen vlooiën. De hondevlo en de mensenvlo zijn wel twee soorten, maar zij nemen het in de keuze van hun gastheer niet zo nauw, d.w.z. een hondevlo is met een mens als gastheer ook tevreden.

Men hoeft niet te schrikken bij het bekijken der afbeelding van de mensenvlo (boven links), want zij is in werkelijkheid veel kleiner en meet slechts 2,5 millimeter. Geduldige lieden hebben vlooiën met fijne gouddraadjes aan allerlei miniatuurrijtuigjes gespannen en zogezegd afgerichte diertjes in een vlooiëncircus vertoond (boven links).

Erg mooi van uiterlijk is de mensenvlo wel niet. Vleugels ontbreken, maar springen kunnen deze diertjes buitengewoon. Juist daarom is het vroeger herhaaldelijk gebeurd, dat in sommige publicaties voor sportlui de mensenvlo als een ongeëvenaard natuurwonder werd voorgesteld. En men redeneerde dan als volgt. De vlo kan zonder bijzondere inspanning twee- tot driehonderdmaal zo hoog springen als haar eigen lengte. De mens - de beste atleet zelfs - is dus tegenover haar maar een log schepsel, dat nauwelijks iets meer dan zijn eigen lengte hoog vermag te springen. Had hij de kracht van de vlo, dan zou hij over een wolkenkrabber kunnen wippen (boven rechts). Maar dit is een volkomen foutief besluit, omdat het lichaamsgewicht in de berekening is weggelaten. Het gewicht groeit bij toenemen der grootte veel sneller aan dan de lichaamskracht en wel zo dat de springhoogte onafhankelijk blijft van de vergrotingsverhouding, dus absoluut is. Een vlo zou derhalve niet hoger springen dan een mens, indien zij diens lichaamsgewicht bezat.

De vlo blijft niet zijn leven lang op de gastheer. Zij bezoekt hem slechts om zich aan zijn bloed

te verzadigen. Zij legt haar eieren in stoffige hoekjes en spleten van plankvloeren en andere schuilplaatsen. Uit de eieren komen larven, die op maden lijken en zich voeden met allerlei afval, zich verpoppen en dan als vlooiën op een mens springen.

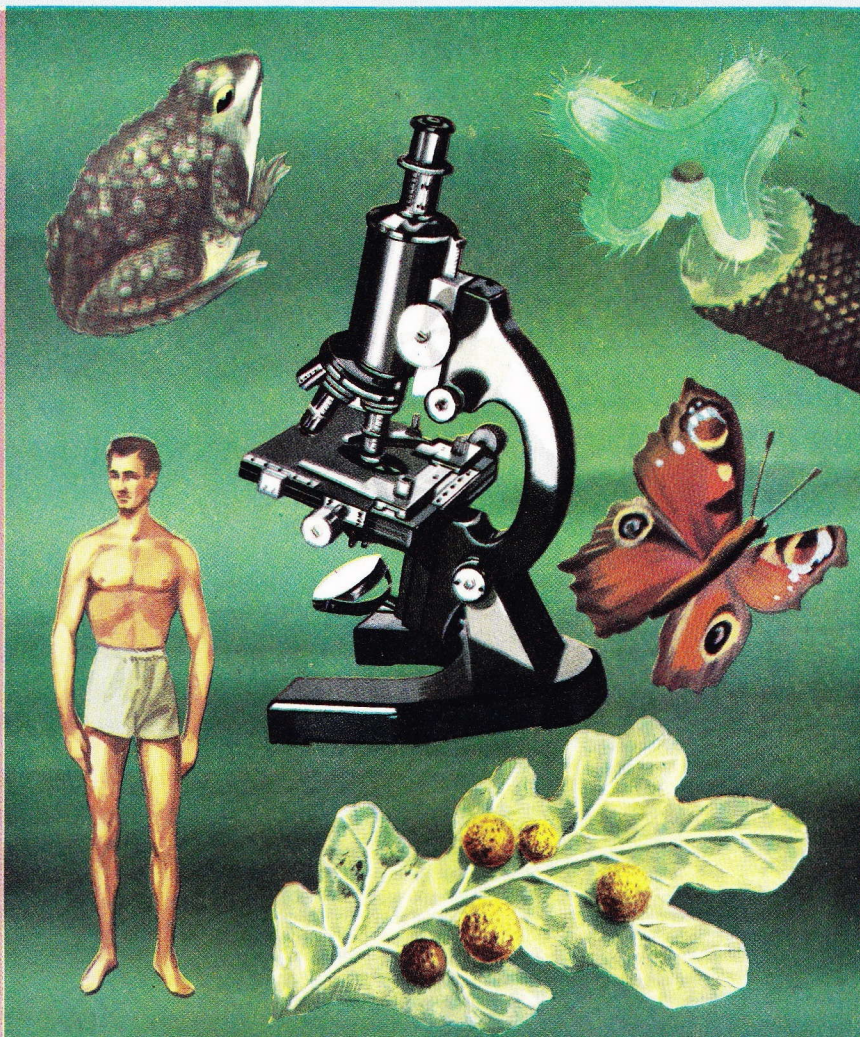
In de tropen leeft een neef van onze vlo, die de naam van zandvlo gekregen heeft. De geslachtsrijpe wijfjes van de zandvlo boren zich in de mensenhuid, vooral in die van de voet (onder links), tot nog slechts een klein gedeelte van het achterlichaam uit de zelf geboorde holte blijft steken. Deze zandvlooiën groeien daar dan tot zij ongeveer zo groot geworden zijn als een erwte. Dat wordt voor de gastheer een pijnlijk zaakje, omdat de parasieten de eigenaardige voorkeur hebben om zich onder de teennagels te nestelen. Het dik opgezwollen achterlichaam van de zandvlo laat niet meer vermoeden dat zij een verwante is van de gewone mensenvlo, een der flinkste springers ter wereld.

De zandvlo is vooral merkwaardig, omdat zij ons toont hoe een uitwendige parasiet geleidelijk kan evolueren tot inwendige parasiet. De zandvlo laat nog een kleine verbinding met de buitenwereld open, andere insecten daarentegen leggen hun eieren in de huid van iemand en de daaruit komende larven boren zich diep in de weefsels, waarvan zij leven.

De mens wordt ook gekozen door drie soorten van luizen, waaronder de hoofdluis de meest bekende en misschien ook de meest voorkomende is. De hoofdluis is veel enger met de mens verbonden dan de vlo. Inderdaad, zij klampt er zich haar leven lang aan vast (onder rechts). Zij kan niet vliegen en ook niet springen, maar zij kan zeer goed klimmen en bezit sterke klauwen om zich aan de haren vast te hechten. Haar eieren bevestigt zij met behulp van een klevende stof aan de haren. In tegenstelling met de vlooiën lijken de luizen, die pas uit de eieren komen, al volkomen op hun ouders. Zij hebben ook dezelfde levenswijze, d.w.z. zij zijn van de eerste ogenblikken van hun bestaan af bloedzuigers en blijven dat tot hun laatste levensdag. Het is niet onmogelijk dat verscheidene generaties van luizen hetzelfde mensenhoofd bewonen.

GLOBERAMA

LA VIE ET SES MERVEILLES HET LEVENSWONDER



CASTERMAN

KEURKOOP NEDERLAND

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
espagnol (Codex)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2^e édition

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1962 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN